

HERNING KOMMUNE

EN KLIMABEVIDST VIRKSOMHED

Handleplan 2024-2026

HANDLEPLAN

I december 2023 vedtog Herning Byråd planen "Herning Kommune – En klimabevidst virksomhed". Planen viser retningen for, hvordan Herning Kommune som virksomhed vil arbejde aktivt og ambitiøst med at reducere udledningen af drivhusgasser fra egne aktiviteter.

Planen er et af indsatsområderne i Klimaplanen for Herning Kommune, hvor vi har forpligtet os til at arbejde aktivt og ambitiøst med at reducere kommunens samlede udledning af drivhusgasser. Herning Kommune har opsat samme mål for sig selv som for resten af kommunen og vil være klimaneutral kommune i 2045.

Derudover er der opstillet en række overordnede mål som viser retningen for, hvordan vi i de kommende år vil arbejde for at reducere udledningen af drivhusgasser for Herning Kommune som virksomhed:

MÅL FOR 2030

- ✓ Medarbejdere der både har nødvendig viden og rammer for at kunne være klimabevidste medarbejdere og ambassadører
- ✓ Gennem dialog være med til at skubbe på den grønne omstilling af kommunale selskaber, samarbejdspartnere og interessenter
- ✓ Kommunale indkøb og udbud, der proaktivt understøtter den grønne omstilling
- ✓ Mere energieffektive kommunale bygninger samt kommunale bygge- og anlægs-aktiviteter med væsentligt reduceret CO2-udledning
- ✓ Egen bilpark og tilkøbt transport, som ikke anvender fossile drivmidler

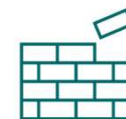
For at nå målene er der opstillet fem indsatsområder. I denne handleplan bliver de overordnede mål og indsatsområder konkretiseret og gjort handlingsorienterede. Handleplanen er 2-årig og skal ses i tæt sammenhæng med klimaregnskabet for Herning Kommune som virksomhed.

"Herning Kommune – En klimabevidst virksomhed" er en dynamisk plan, hvor der løbende vil blive fulgt op og justeret i konkrete mål og indsatser for at sikre, at planens overordnede mål og reduktionsmål indfris.

Vores indsatsområder

Fossilfri kommunal transport

Bæredygtige bygninger og anlæg

Bæredygtige indkøb

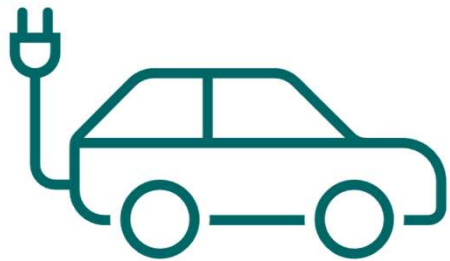

Klimavenlige fødevarer

Klimakompetente medarbejdere og ambassadører

FOSSILFRI KOMMUNAL TRANSPORT

DELMÅL

50% af egen bilpark er fossilfri i 2026

HANDLINGER

2024

- I nye udbud undersøges altid mulighed for at få fossilfrie transporttyper som første prioritet
- Opstart på etablering af intern el-ladeinfrastruktur

2025 og frem

- Udarbejde plan og tidsplan for gradvis udskiftning af øvrige køretøjer og maskinparken

OMSTILLING AF BIL- OG MASKINPARKEN

Der skal skabes overblik over, hvordan udskiftning af Herning kommunes bil- og maskinparken kan ske gradvist og i takt med den teknologiske udvikling og økonomiske hensyn. Generelt er udgangspunktet, at der fremadrettet altid indkøbes eller leases fossilfrie biler.

I takt med at bilparken bliver fossilfri udvikles den intelligente flådestyring. Samling af koncernens køretøjer på færre adresser kan indgå i overvejelserne, inkl. en fælleskommunal el-ladeplads, så gevinsten ved intelligent flådestyring anvendes mest optimalt, f.eks. gennem bookingsystem, ruteplanlægning, rækkeviddesikkerhed, kørselsadfærd m.v. Undersøgelsen kan omfatte arbejdsgange for medarbejdere, som benytter køretøjerne.

- Søgning af puljeordninger, tilskudsordninger og leasing kan indtænkes
- Fordele og ulemper ved udbud af ladeinfrastruktur skal undersøges
- Mulighed for oprettelse af en intern, tværkommunal biludlejning undersøges

Der skal udarbejdes en tidsplan for omstilling ud fra målet om emissionsfri bilpark i 2030 og en plan for den øvrige maskinpark. Tidsplanen skal tage højde for udskiftningen af køretøjer i takt med behov for udskiftning og planlagte udbud.

DELMÅL

Reducere CO2-udledningen med 10% fra Herning Kommunes indkøbte transport i perioden 2024-2026

HANDLINGER

2024

- I nye udbud undersøges altid mulighed for at få fossilfrie transporttyper som første prioritet

2025

- Udarbejde plan for omstilling af individuelle kørselstilbud, fx skolebusser, minibusser, handicapkørsel, lokalruter, flextrafik m.v.

INDKØBT TRANSPORT

Der udarbejdes en plan for gradvis omstilling af individuelle kørselstilbud, fx skolebusser, minibusser, handicapkørsel, lokalruter, flextrafik, snerydning m.v., så Herning Kommunes samlede indkøbte transport er fossilfri.

Planen skal tage højde for, at nogle transporttyper er lettere at omstille til fossilfrie køretøjer end andre. Derfor kan planen med fordel indeholde forskellige spor alt efter transporttype.

Generelt er udgangspunktet, at den indkøbte transport skal gøres fossilfri, så snart det er teknisk og økonomisk muligt. Derfor undersøges muligheden for at få fossilfrie køretøjer altid som første prioritet i nye udbud.

Som yderligere ansporing til den grønne omstilling kan kommunen i udbud stille krav til at klimavenlig kørselsadfærd bliver en del af samarbejdsaftalen med leverandørerne.

DELMÅL

Reduktion af CO2-udledning fra medarbejderes transport i arbejdstiden samt til og fra arbejde

HANDLINGER

2025 og frem

- Motivere til valg af grønne transporttyper til og fra arbejde
- Skabe incitamenter og muligheder for, at medarbejderne benytter cykler, elcykler, kommunens elbiler og kollektiv transport i arbejdstiden
- Etablere samkørselsordning for medarbejdere

MEDARBEJDERTRANSPORT

Herning Kommune ønsker at reducere CO2-udledning forbundet med medarbejdernes transport både i arbejdstiden samt til og fra arbejdspladsen. Derfor ønskes det at fremme brugen af cykler, offentlig transport, samkørsel og el-biler.

Viden er afgørende for at fremme nye klimavenlige vaner. Derfor skal medarbejderne have øget viden om CO2-udledning ved forskellige transporttyper, samt hvor meget der kan reduceres ved at skifte til alternative transporttyper. Dette kan ske gennem kampagner, konkurrencer, events, nudging osv.

Herudover undersøges det, om medarbejderfordele kan sammensættes på en sådan måde, at det motiverer til mere bæredygtig transportadfærd.

For at fremme bæredygtige alternativer til individuel bilkørsel vil potentialerne i følgende initiativer blive undersøgt:

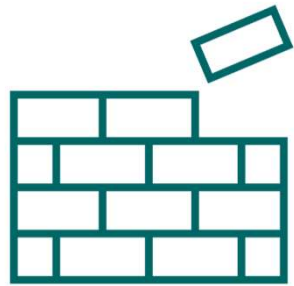
Transport i arbejdstiden

- Motivere til at anvende grønne transporttyper gennem øget viden, dialog og fleksibel arbejdstilrettelæggelse, så de bliver lettere at vælge fremfor fossile transporttyper
- Skabe faciliteter og tilgængelighed, der motiverer medarbejderne til at cykle. Undersøg kapaciteten og typerne af kommunens cykler og elcykler. Overvej tværgående brug af disse (f.eks. intelligent styring af cykelparken)
- Opfordre medarbejderne til at vælge grønne transporttyper, når de deltager i kurser og møder i arbejdstiden

Transport til og fra arbejde

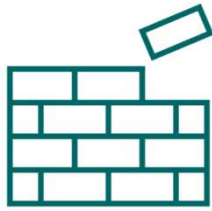
- Stille eksempelvis samkørsels-apps til rådighed for at øge medarbejdernes samkørsel
- Motivere til at medarbejderne vælger klimavenlige transporttyper, eks. cykler og kollektiv transport.

BÆREDYGTIGE BYGNINGER OG ANLÆG

DELMÅL

Reducere ressourceforbruget ved at bygge færre nye m² samt øge genbrug og genanvendelse i bygge- og anlægsaktiviteter

Ved nybyggeri må CO₂-aftrykket maksimalt være på 8 kg CO₂/m²/år

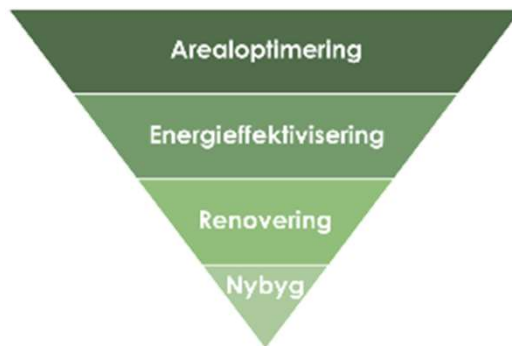
HANDLINGER

2024

- Anvende de fire principper som beslutningsgrundlag og prioriteringsværktøj i alle anlægsaktiviteter

2025 og frem

- Udarbejde plan for renovering, energioptimering og arealoptimering

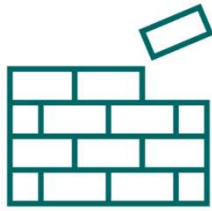

RAMMER FOR MERE BÆREDYGTIGE BYGNINGER OG ANLÆG

Vi skal arbejde ud fra følgende 4 principper i prioriteret rækkefølge. Prioriteringen gennemføres hver gang, der opstår et nyt/ændret behov for lokaler/bygninger.

1. Arealoptimering/bæredygtig planlægning skal først i fokus, fordi det mest bæredygtige er det, vi ikke bygger. Vi skal passe på, udnytte og optimere de m², vi allerede har. Dette kræver veldokumenterede helhedsorienterede forundersøgelser og analyser, der kommer hele vejen rundt. Vi skal tænke multifunktionalitet, tværfaglighed og udvikling så tidligt som muligt i en proces for at få alle potentialer afdækket på tværs af forvaltninger. Vi skal lave en bæredygtig planlægning, der tager udgangspunkt i at vedligeholde mere og bedre samt at bygge mindre.
2. Energieffektivisering handler om at optimere og vedligeholde det vi har. Se i øvrigt indsatsen vedr. Klimavenligt energi- og varmeforbrug.
3. Renovering og transformation kommer før nybyg, hvor det er muligt og giver mening. Målet er at vedligeholde mere og bygge mindre. Vores bygninger skal renoveres, transformeres og opgraderes. Flere-årige vedligeholdelsesplaner på kommunale bygninger skal også indeholde overvejelser om energioptimering og arealoptimering, så bygningernes værdi og funktionalitet bevares. Der skal udarbejdes en samlet vurdering/analyse af bygningens stand og egnethed i forhold til kerneopgaven samt udarbejdes flerårige vedligeholdelsesplaner for alle kommunale ejendomme.
4. Nybyggeri skal opføres så bæredygtigt som muligt, balanceret ift. andre hensyn. Der skal arbejdes målrettet for byggeri, som er designet til lang levetid, fleksibilitet og høj andel af genbrug/genanvendelse/design for adskillelse. Ligeledes skal der i nye bygninger være fokus på lavt energiforbrug samt efterfølgende optimal drift og vedligehold samt fokus på varigt design, arkitektur og multifunktionalitet som en afgørende faktor for bæredygtighed. Klimatilpasning indtænkes som en integreret del af bygning og omgivende arealer.

DELMÅL

Mere energieffektive kommunale bygninger

HANDLINGER

2024

- Producere grøn energi på kommunale tagarealer, hvor det er muligt

2025 og frem

- Udfasning af fossile varmekilder (gas- og oliefyr)
- Etablering af intelligent energistyring samt fokus på optimal brug af bygningerne
- Indtænke energirenovering i vedligeholdelsesplaner for kommunale bygninger
- Afdække hvordan kommunens strøm og varme bliver produceret

ENERGI- OG VARMEFORBRUG

Energiforbruget i Herning Kommunes ejendomme skal reduceres ved hjælp af energirenoveringer og fokus på adfærd.

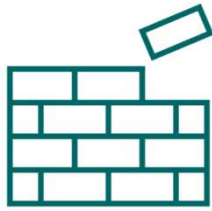
Kommunens ejendomme skal løbende energirenoveres. Derudover skal etablering af databaseret energiledelse samt fokus på adfærd og optimal brug af bygningerne være medvirkende til at reducere energiforbruget (vand, varme og el).

Der skal være fokus på at anvende mere klimavenlige energikilder samt at optimere energiforbruget. Der skal bl.a. ske en udfasning af fossile varmekilder (gas- og oliefyr) og produceres grøn energi på tagarealer på kommunale bygninger, hvor det er muligt. Derudover undersøges, om kommunen har bygninger, der genererer overskudsvarme, som kan bruges andre steder.

Det skal afdækkes, hvor kommunens strøm og varme kommer fra, og om der er mulighed for at sikre kun eller overvejende brug af grøn energi. Der er allerede gang i energirenovering og -optimering, men der kan i indsatsen blive sat yderligere skub på dette arbejde. Det er derfor også vigtigt, at der bliver arbejdet med intelligent energistyring og automatisk dataopsamling.

Der skal rettes fokus mod, om det er muligt at frasælge bygningsmasse. Nye krav fra EU lægger op til, at man lovpligtigt skal energirenovere hele den kommunale bygningsmasse. Derfor er det vigtigt at holde fokus på, hvilke bygninger skal beholdes, og hvilke bør afhændes.

For at reducere energi- og varmekonsum er der i høj grad også brug for at påvirke og ændre vaner, adfærd og arbejdsgange. Der er derfor behov for vejledning, oplysning og synliggørelse af både det tekniske, men også af korrekt adfærd; hverdagsrutiner har stor indflydelse på energiforbruget.

DELMÅL

Anlæg og drift af veje og stier skal ske mere klimavenligt

HANDLINGER

2024

- Gøre etablering og vedligehold af veje og cykelstier mere klimavenlig

VEJE OG CYKELSTIER

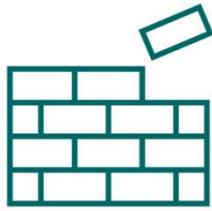
Der skal udarbejdes en plan for, hvordan Herning Kommune kan arbejde med at gøre veje og cykelstier mere klimavenlige og optimerede i forhold til behov og fremtidens transportformer.

Fokus i indsatsen skal være på at etablere de veje og stier, der efterspørges for at understøtte omstillingen til mere bæredygtige transportformer bedst mulig.

Der skal desuden være fokus på at lave anlæg, der er så robuste og holdbare som muligt således, at det minimerer efterfølgende drift og vedligehold.

For at sikre at asfalt og andre belægningstyper produceres så klimavenligt som muligt, skal Herning Kommune øge dialogen og kravene til leverandører. Her er det vigtigt også at have levetid og kvalitet af asfalt for øje.

Herning Kommune skal i indsatsen også undersøge muligheden for at genanvende materialer, som allerede findes i kommunen, fx genbrug af fortovsfliser til kantgrus.

DELMÅL

Mere klimavenlig arealanvendelse samt fremme af biodiversitet, skovrejsning og klimatilpasning

HANDLINGER

2025 og frem

- Udarbejde principper for klimavenlig arealanvendelse på kommunale arealer

BÆREDYGTIG AREAL- ANVENDELSE AF KOMMUNENS EGEN JORD

Vi vil indtænke klimavenlig arealanvendelse såsom klimatilpasning og skovrejsning på kommunale arealer samt tiltag, som styrker biodiversiteten. Gennem en analyse af de kommunalt ejede arealer, skal potentialerne for mere klimavenlig arealanvendelse vurderes.

Der er udarbejdet en analyse af hvilke kommunale arealer, der vil være egnede til skovrejsning. På længere sigt vil der blive set på yderligere arealer, fx i forbindelse med en kommuneplanrevision. Herudover bliver der arbejdet på at definere en ny tilgang til intelligent og bæredygtig arealanvendelse, som skal danne ramme for prioritering af alle arealer bredt i kommunen og ikke kun kommunens egne arealer.

Indsatsen skal stille krav til de arealer, der er/bliver bortforpagtet om klimavenlig og evt. økologisk drift. Er der arealer til byggemodning, der har stået så længe, at man med fordel kan overveje, om arealet kan anvendes anderledes, skal dette naturligvis ses i sammenhæng med den samlede plan for hele kommunen.

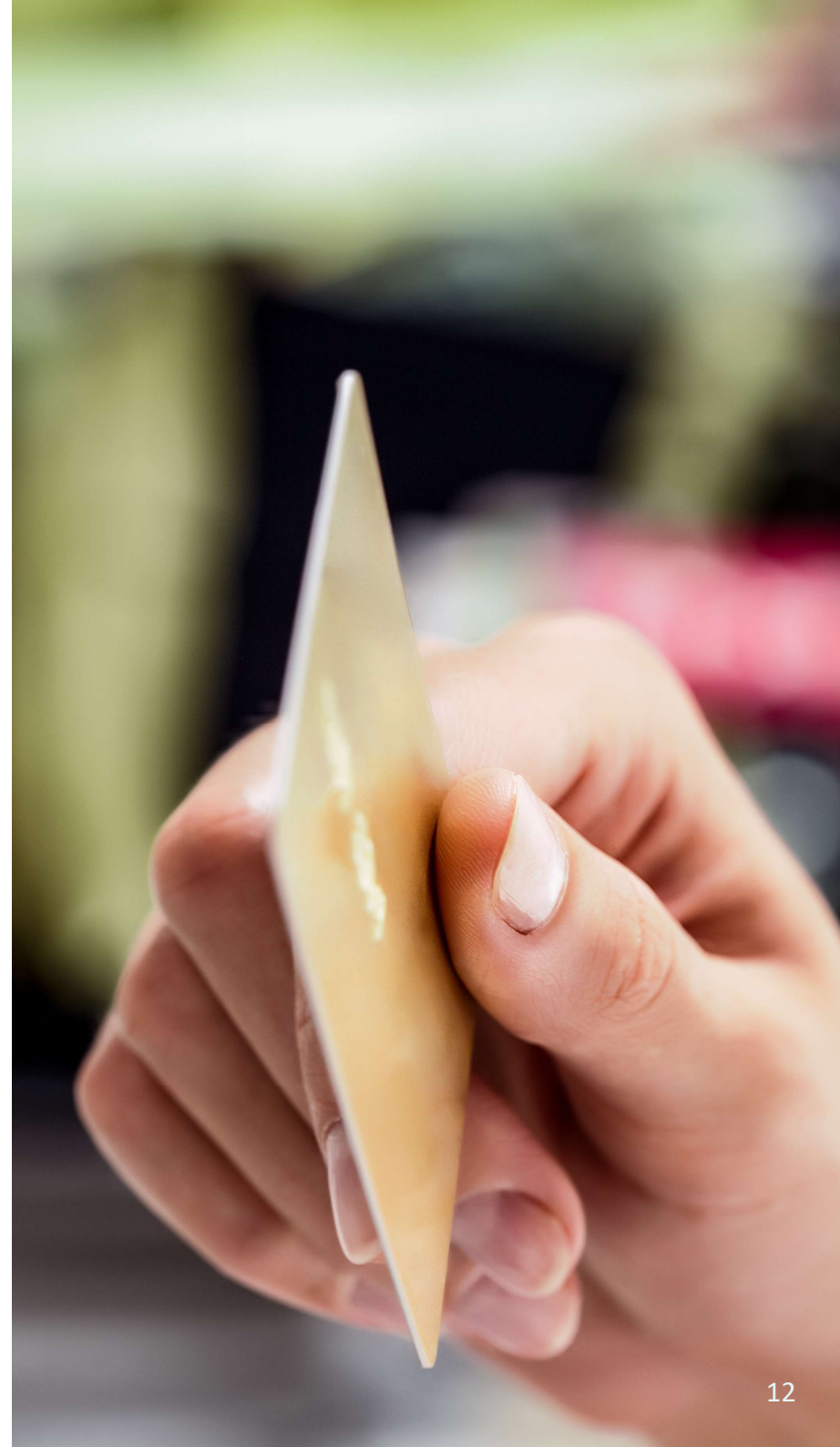
Analysen skal også kigge nærmere på grønne arealer omkring skoler, institutioner mv. med fokus på øget biodiversitet frem for klippet græs. Det er politisk vedtaget at reducere græsklipningen langs vejene betragteligt. Biodiversiteten kan støttes bedre, hvis ældre træer bevares i stedet for at fælde og plante nye.

Der skal udtages lavbundslande, hvor det er muligt samt etableres skovrejsning på så store arealer som muligt. Vi vil undersøge muligheden for at fokusere på færre, men større sammenhængende arealer i stedet for flere mindre arealer, da dette giver øget mulighed for at støtte op om flere formål og multifunktionalitet (turisme, friluftsliv m.v.).

BÆREDYGTIGE INDKØB

DELMÅL

Reducere CO2-udledningen fra Herning Kommunes indkøb

HANDLINGER

2024

- Dialog med leverandører og rådgivere og krav om mere bæredygtige løsninger (i udbudsprocesser)
- Færre, større indkøb for at nedbringe antallet af leveringer
- Fokus på nøjsomt forbrug gn. formidling af forbrugshierarkiet
- Formidling af liste over miljømærker og bæredygtigt fokus på indkøbsportalen
- Opstarte intern markedsplads på indkøbsportalen til "handel" af genbrugsvarer, f.eks. inventar og IT-tilbehør ml. afdelinger og forvaltninger

2025 og frem

- Indsnævring af sortiment der guider indkøberne til valg af klimavenlige produkter.

Forbrugshierakiet

MERE KLIMAVENLIGE INDKØB OG UDBUD

Indsatsen bygger videre på Strategi og Handleplan for Indkøb og dens indsatser vedr. miljømæssig bæredygtighed. Nedenstående udvalgte områder kræver et øget fokus, som bygger ovenpå Herning Kommunes Strategi og Handleplan for Indkøb.

Sortimentet indsnævres så indkøberne lettere guides hen til de klimavenlige produkter. Det øvrige sortiment begrænses og der bør handles på tilbudte produkter. Kun ved en faglig begrundelse kan der handles uden for udbudte sortiment (handel på øvrigt sortiment).

I udbudsprocesser skal der være dialog med leverandører og rådgivere om bæredygtige løsninger samt intern dialog med ledere og fagpersoner om bæredygtige potentialer i udbud. Bæredygtige til- og fravalg skal begrundes. Herunder undersøges om der er gevinst ved at anvende fælleskommunale aftaler med fokus på klimavenlighed. Derudover afsøges mulighed for at etablere/blive medlem af et bæredygtigt udbudsfællesskab med andre kommuner.

På indkøbsområder, hvor der besiddes intern viden om bæredygtighed, stilles der krav til leverandøren eller deres produkter og ydelser i udbudssammenhænge. På indkøbsområder, hvor den interne viden er mangelfuld, opsøges viden og/eller indgås dialog med markedet.

Der udvikles en intern markedsplads på indkøbsportalen til "handel" af genbrugsvarer, f.eks. inventar, IT-tilbehør mellem afdelinger og forvaltninger.

DELMÅL

Guiden er implementeret hos indkøberne

HANDLINGER

2025

- Udarbejde guide til klimavenlige lokale indkøb

GUIDE TIL KLIMAVENLIGE LOKALE INDKØB

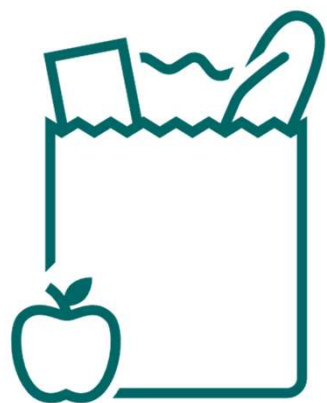
Der udarbejdes en guide, som hjælper vores indkøbere til at gennemskue, hvornår det er klimavenligt at foretage lokale indkøb.

Guiden skal indeholde forhold, man som indkøber skal overveje og de juridiske forpligtigelser organisationen har i forbindelse med centrale kontrakter.

I udarbejdelse af guiden skal det undersøges, om der er specifikke områder, der er egnede til klimavenlige lokalkøb. Guiden skal beskrive og definere "lokalt" og den skal behandle områderne genbrug, lokalproducerede produkter og sæsonvarer.

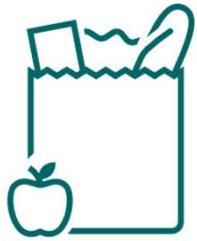
Guiden skal være tilgængelig på Herning Kommunes intranet samt Indkøbsportalen.

KLIMAVENLIGE FØDEVARER

DELMÅL

Vores køkkener laver mere klimavenlig mad

HANDLINGER

2024

- Oprette digital sparringsplatform til deling af viden mellem køkkener

2025 og frem

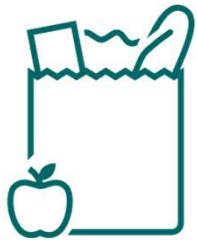
- Der prioriteres tid og ressourcer til at lære nye råvarer og deres anvendelsesmuligheder at kende

KLIMAVENLIG MAD I KOMMUNALE KØKKENER

Forudsætningen for at lave velsmagende og klimavenlig mad i de kommunale køkkener er, at der er fokus på uddannelse, vejledning og vidensdeling. Derudover skal der være fokus på, hvordan vi bedst præsenterer og sælger det klimavenlige mad.

Der er et stort potentiale i læring og inspiration imellem vores egne køkkener på tværs af afdelinger og forvaltninger. Der kommer hele tiden nye medarbejdere og ny viden, så der skal hele tiden være et fokus på læring. Som tiltag foreslås en sparringsplatform til deling af viden (eks. på Teams). Samtidig skal der ske fortsat uddannelse af køkkenpersonalet og frontpersonalet (fx pædagoger og plejepersonale) i at anrette, præsentere og servere maden på en indbydende måde. Det gode værtskab er i fokus.

Herudover skal der være plads (tid og ressourcer) til at eksperimentere med råvarerne for at lære, hvad de kan. Processen i køkkenet skal være kreativ, og derigennem skabe viden og læring om hvad råvarerne kan. Det er vigtigt for omstillingen.

DELMÅL

Reducere CO2-udledningen fra vores fødevarerforbrug pr. borger

HANDLINGER

2024

- Implementering af principper der sænker CO2-udledningen, og hvor der samtidig er respekt for madens sammensætning og ernæringsmæssige værdi

2025 og frem

- Undersøge muligheder for at reducere klimabelastende emballage og engangsservice

MERE KLIMAVENLIGE FØDEVAREINDKØB

Der skal sættes fokus på at reducere indkøb af de mest CO2-udledende fødevarer. Det gør vi ved at opstille en række principper for den mad, der serveres i de kommunale køkkener:

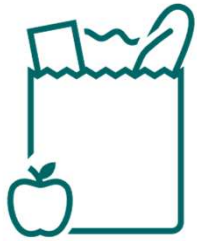
- Fokus på at anvende lyst kød i stedet for rødt kød
- Færre dage med oksekød, lam eller kalvekød om måneden
- Flere bælgfrugter i retterne og især som erstatning for kød
- Mindre kødpålæg og gode vegetariske alternativer

Der skal fortsat være fokus på økologi og madens sammensætning og ernæringsmæssige værdi skal altid vægtes højt. De officielle nationale kostråd er en god rettesnor, dog ikke gældende for småtspisende i ældreplejen.

Derudover skal der være fokus på at reducere klimabelastende emballage og engangsservice, eksempelvis ved at have fokus på:

- Krav til leverandør om at minimere emballage
- Mindre brug af engangsemballage og engangsservice

DELMÅL

Forebygge og reducere madspild

HANDLINGER

2024

- Fokus på at tilpasse indkøb, mængder og produktion af mad til antallet af brugere
- Oprette digital sparringsplatform for deling af viden mellem køkkener

REDUCERE MADSPILD

Der er i de foregående år arbejdet meget med at forbygge og reducere madspild. Der er indtænkt reduktion af madspild i planlægningen, under madlavningen, omkring måltidet og efter måltidet. Her er der bl.a. blevet studeret, hvad der kom i skraldespanden.

Det er vigtigt at fortsætte dette arbejde, og både forebygge og reducere madspild. Forebyggelse handler om at optimere sin produktion, så der ikke opstår overskudsmad/madspild (overproduktion). Reduktion handler om at anvende overskudsmad eller give det videre.

Der skal sikres mulighed for vidensdeling mellem de kommunale køkkener om, hvordan madspild kan forebygges og reduceres. Gode idéer, metoder og erfaringer skal deles.

Mængderne til brugerne/gæsterne skal tilpasses, så det i videst muligt omfang kan sikres, at alt der bliver købt også bliver brugt. Samtidig skal der være fokus på, hvad der kommer i skraldespanden. Både i køkkenet og hos brugerne

KLIMAKOMPETENTE MEDARBEJDERE OG AMBASSADØRER

HERNING KOMMUNE SOM KLIMABEVIDST SAMARBEJDSPARTNER

DELMÅL

Fra 2025 bliver klimahensyn integreret i alle Herning Kommunes økonomiske samarbejdsaftaler og partnerskaber

HANDLINGER

2025 og frem

- Udarbejde et standardafsnit vedr. klimahensyn, som kan indgå i resultatkontrakter og samarbejdsaftaler
- Udarbejde inspiration til at indtænke klimabevidste valg hele vejen rundt om møder, arrangementer og events

Vi forventer, at vores samarbejdspartnere, og partnerskaber vi deltager i, også har fokus på klimabevidsthed og grøn omstilling. Dette indebærer, at vi integrerer klimahensyn i vores aftaler og kontrakter med både offentlige og private organisationer. På den måde skubber vi på den grønne omstilling gennem en proaktiv indsats, klimalederskab og dialog i alle samarbejder og sammenhænge, hvor kommunen kan arbejde for en mere bæredygtig fremtid.

Indsatsen udmøntes ved:

- Udvikling af forslag til et standardafsnit vedr. klimahensyn samt tekstelementer, som benyttes ved indgåelse af resultatkontrakter og samarbejdsaftaler. Klima- og bæredygtighedsmål integreres derved i alle kontrakter og aftaler. Samarbejdspartnere skal redegøre for deres arbejde med klima og bæredygtighed i forbindelse med kontrakt eller aftaleindgåelse
- Aktivt at arbejde for at dagsordensætte og skubbe på den grønne omstilling i selskaber, hvor Herning Kommune indgår i ejerstrukturen
- I dialogen med samarbejdspartnere og udviklere vil vi dagsordensætte og motivere til at indtænke klimahensyn og grøn omstilling
- I alt fra hverdagens møder til større arrangementer og events, hvor vi møder borgere, virksomheder og mange andre eksterne samarbejdspartnere, træffer vi altid klimabevidste valg. Det kan fx omfatte minimering af papir- og plastikforbrug, krav om genbrug af udstyr, samt prioritering af klimavenlig forplejning og forbrug

Indsatsens aktiviteter skal være de praktiske skridt mod at gøre kommunens samarbejdsrelationer mere klimabevidste og bæredygtige. Samtidig etableres og bevares en gensidig forventning til Herning Kommune, borgere og samarbejdspartnere imellem om at prioritere og arbejde for en grønnere fremtid.

OPBYGNING AF VIDEN OG MOTIVATION

DELMÅL

I 2025 er alle afdelinger og institutioner påbegyndt kompetenceudvikling indenfor grøn omstilling

HANDLINGER

2024

- Udarbejdelse af formidlingskoncept
- Etablering af idébank

2025 og frem

- Implementering af formidlingskoncept

Vidensopbygning hos medarbejdere er en grundlæggende forudsætning for succesfuld grøn omstilling af Herning Kommune som arbejdsplads. Indsatsen er fundamentet for en deraf følgende bæredygtig opgaveløsning, udvikling af bæredygtige rammer og partnerskaber, og vil være en fortløbende opgave.

Indsatsens aktiviteter skal sikre, at alle kommunens ansatte, såvel ledere som medarbejdere, får viden om, hvorfor det er vigtigt at være klimakompetent, handle klimabevidst og træffe klimabevidste beslutninger. Omfanget af vidensopbygning hos den enkelte medarbejder må afhænge af relevans i forhold til opgaver og rolle. Aktiviteter skal udvikle aktørskab og sikre, at medarbejdere er kompetente til at gå forrest, være ambassadører for og medvirke til grøn omstilling.

Den positive effekt ved reduktion af CO₂-aftryk gennem egen handling i hverdagen skal kommunikeres tydeligt, fordi det er med til at motivere til handling. Da mennesker motiveres og lærer forskelligt, skal indsatsens aktiviteter udformes sådan, at de favner kommunens medarbejdere i deres mange forskellige funktioner og roller. Motivation og trivsel hænger sammen, og derfor er det væsentligt at give tryghed til at afprøve nye handlemuligheder.

Indsatsens konkrete aktiviteter vil være mangeartede, og tilpasses den enkelte arbejdsplads, funktionerne og medarbejderne. Det kan være fx webinarer, podcasts, kurser, foredrag, prøvehandling, som led i onboardingforløb og i lederuddannelser, etablering af en idébank for gode erfaringer med lokale initiativer mv. Nogle aktiviteter skal udbydes centralt, andre opstartes lokalt på de enkelte arbejdspladser. Indsatsen skal tænkes sammen med eksisterende strukturer så som MED-systemet, Kom-og-bliv-indsatsen og arbejdet med Nye veje, nye måder.

Gode erfaringer fra andre kommuner og arbejdspladser inddrages.

DELMÅL

Medarbejdere omsætter viden om reduktion af CO₂-udledning til konkrete tiltag og handlinger

HANDLINGER

2025

- Lokal dialog om, hvordan klimahensyn kan indtænkes i den daglige opgaveløsning, herunder fokus på at motivere til at indtænke og udvikle nye bæredygtige rutiner

2026 og frem

- Motivere til klimabevidst aktørskab ift. at støtte og indgå dialog med borgere, kolleger og samarbejdspartnere om at vælge klimavenlige og bæredygtige løsninger.
- Igangsætte aktiviteter der sikrer, at Herning Kommune er i stand til at leve op til fremtidige krav

OPGAVELØSNING OG FREMTIDIGE KRAV

Indsatsens aktiviteter skal fokusere på, hvordan klima og grøn omstilling kan give værdi for opgaveløsningen og klæde medarbejderne på til fremtidige krav og forventninger fra omverdenen.

Arbejdet med klima og bæredygtighed sker i det daglige arbejde ved, at der bevidst træffes klimavenlige og bæredygtige valg og beslutninger. Det udmøntes i myndigheds- og sagsbehandlingen, i udviklingsarbejde, i service til borgere, og som led i både interne og eksterne samarbejder.

Medarbejdernes viden om klima og grøn omstilling skal omsættes til handling og positivt aktørskab. Alle kommunale arbejdspladser skal derfor arbejde med at omsætte viden til relevante handlinger indenfor eget ansvars- og fagområde fx gennem workshops, temadage og prøvehandling.

- Der laves en afdækning af forventede, fremtidige krav og muligheder for værdiskabelse i den kommunale opgaveløsning gennem grøn omstilling. Med afsæt i afdækningen igangsættes processer til udvikling af både tværgående og lokale tiltag og handlinger, som styrker kommunens opgaveløsning og service
- Ved at lade medarbejderne selv udvikle klimabevidste og bæredygtige handlinger relateret direkte til eget arbejde sikres en meningsfuld implementering af nye rutiner i den daglige opgaveløsning
- Medarbejderne skal i opgaveløsningen støtte og indgå dialog med både borgere, kolleger og andre samarbejdspartnere om, hvordan de kan vælge klimavenlige og bæredygtige løsninger

Ved at arbejde strategisk med klima og bæredygtighed i den kommunale opgaveløsning, deltage i netværk og følge opmærksomt med udviklingen kan Herning Kommune imødekomme fremtidige krav og forventninger fra borgere og eksterne aktører.

DELMÅL

Der er gennemført 3-5 initiativer, som sikrer, at rammer og indretning fremmer klimavenlige arbejdsgange

HANDLINGER

2024

- Oplysning og nudging i forhold til bedre affaldssortering

2025 og frem

- Undersøge CO2-reduktionspotentialer ved forskellige former for fleksibel arbejdstilrettelæggelse
- Undersøge CO2-reduktionspotentialer og potentialer for adfærdsændring gennem ændrede fysiske rammer

FREMTIDENS RAMMER FOR ARBEJDET

Herning Kommune vil skabe rammer, der fremmer klimavenlige vaner og arbejdsgange.

For at skabe et overblik over mulighederne indhentes viden og gennemføres en databaseret undersøgelse af, hvordan arbejdspladserne kan indrettes, så det bidrager til reduktion af CO₂-udledning gennem ændrede arbejdsgange og vaner. Både klima, opgaveløsning, trivsel og økonomi tages i betragtning ved fleksibel arbejdstilrettelæggelse og ændrede rammer.

- Det skal undersøges, hvad den klimamæssige effekt er af øget brug af fleksibel arbejdstilrettelæggelse. Hensigten er, at der kan spares på både strøm, varme og bygningsmasse, hvis arbejdspladsen indrettes fleksibelt.
- Det skal undersøges, hvordan man skaber bæredygtige adfærdsændringer eksempelvis ved at samle printere og kontorartikler færre steder, organisere mulighed for genbrug af arbejdsbeklædning og -udstyr, digital oprydning, løbende kampagner for at slukke lys og elektronik. Tiltag med størst effekt gennemføres.
- En plan for bedre affaldssortering på Herning Kommunes forskellige arbejdspladser udvikles og iværksættes, f.eks. gennem oplysning, nudging, genanvendelsesprojekter.

Initiativerne for klimavenlige rammer skal understøtte den gode opgaveløsning, så klimaperspektivet indbygges i hverdagens handlinger, beslutninger og adfærd. Klimabevidste forbrugsvaner indarbejdes gennem konkrete tiltag i forhold til arbejdspladsens indretning gennem fx inddragelse, kritisk tilgang og nudging. De bæredygtige valg skal være de lette og meningsfulde valg.

HANDLINGER I 2024 OG FREM

Nedenstående giver et samlet overblik over de handlinger, som igangsættes i 2024.

Omstilling af bil- og maskinparken

- I nye udbud undersøges altid mulighed for at få emissionsfrie transporttyper som første prioritet
- Opstart på etablering af intern el-ladeinfrastruktur

Indkøbt transport

- I nye udbud undersøges altid mulighed for at få fossilfrie transporttyper som første prioritet

Rammer for mere bæredygtige bygninger og anlæg

- Anvende de fire principper som beslutningsgrundlag og prioriteringsværktøj i alle anlægsaktiviteter

Energi og varmekonsum

- Producere grøn energi på nye kommunale tagarealer, hvor det er muligt

Veje- og cykelstier

- Gøre etablering og vedligehold af veje og cykelstier mere klimavenlig

Mere klimavenlig indkøb og udbud

- Dialog med leverandører og rådgivere om bæredygtige løsninger (i udbudsprocesser)
- Færre, større indkøb for at nedbringe antallet af leveringer
- Fokus på nøjsomt forbrug gn. formidling af forbrugshierarkiet
- Formidling af liste over miljømærker og bæredygtigt fokus på indkøbsportalen
- Opstarte intern markedsplads på indkøbsportalen til "handel" af genbrugsvarer, f.eks. inventar og IT-tilbehør ml. afdelinger og forvaltninger

Mere klimavenlig mad i kommunale køkkener

- Oprette digital sparringsplatform til deling af viden mellem køkkener

Mere klimavenlige fødevarerindkøb

- Implementering af principper der sænker CO2 påvirkningen, hvor der samtidig er respekt for madens sammensætning og ernæringsmæssige værdi

Reducere madspild

- Fokus på at tilpasse indkøb, mængder og produktion af mad til antallet af brugere
- Oprette digital sparringsplatform for deling af viden mellem køkkener

Opbygning af viden og motivation:

- Udarbejdelse af formidlingskoncept
- Etablering af idébank

Fremtidens rammer for arbejdet

- Oplysning og nudging i forhold til bedre affaldssortering

HANDLINGER I 2025 OG FREM

	Omstilling af bil- og maskinparken • Udarbejde plan og tidsplan for gradvis udskiftning af øvrige køretøjer og maskinparken		Mere klimavenlig mad i kommunale køkkener • Der prioriteres tid og ressourcer til at lære nye råvarer og deres anvendelsesmuligheder at kende
	Medarbejdertransport • Motivere til valg af grønne transporttyper til og fra arbejde • Skabe incitamenter og muligheder for, at medarbejderne benytter cykler, elcykler, kommunens elbiler og kollektiv transport i arbejdstiden • Etablere samkørselsordning for medarbejderne		Mere klimavenlige fødevarerindkøb • Undersøge muligheder for at reducere klimabelastende emballage og engangsservice
	Indkøbt transport • Udarbejde plan for omstilling af individuelle kørselstilbud, fx skolebusser, minibusser, handicapkørsel, lokalruter, flextrafik m.v.		Herning Kommune som klimabevidst samarbejdspartner • Udarbejde et standardafsnit vedr. klimahensyn, som kan indgå i resultatkontrakter og samarbejdsaftaler • Udarbejde inspiration til at indtænke klimabevidste valg hele vejen rundt om møder, arrangementer og events
	Rammer for mere bæredygtige bygninger og anlæg • Udarbejde plan for renovering, energioptimering og arealoptimering		Opbygning af viden og motivation: • Implementering af undervisnings-/formidlingskoncept
	Energi og varmekonsum • Udfasning af fossile varmekilder (gas- og oliefyr) • Etablering af intelligent energistyring samt fokus på optimal brug af bygningerne • Indtænke energirensning i vedligeholdelsesplaner for kommunale bygninger • Afdække hvordan kommunens strøm og varme bliver produceret		Opgaveløsning og fremtidige krav • Lokal dialog om, hvordan klimahensyn kan indtænkes i den daglige opgaveløsning, herunder fokus på at motivere til at indtænke og udvikle nye bæredygtige rutiner • Motivere til klimabevidst aktørskab ift. at støtte og udfordre borgere, kolleger og samarbejdspartnere i at vælge klimavenlige og bæredygtige løsninger. • Igangs sætte aktiviteter der sikrer, at Herning Kommune er i stand til at leve op til fremtidige krav
	Bæredygtig arealanvendelse af kommunens egen jord • Udarbejde principper for klimavenlig arealanvendelse på kommunale arealer		
	Mere klimavenlig indkøb og udbud: • Indsnævring af sortiment der guider indkøberne til valg af klimavenlige produkter.		
	Guide til mere klimavenlige lokale indkøb • Udarbejde guide til klimavenlige lokale indkøb		Fremtidens rammer for arbejdet • Undersøge CO2-reduktionspotentialer ved forskellige former for fleksibel arbejdstilrettelæggelse • Undersøge CO2-reduktionspotentialer og potentialer for adfærd ændring gennem ændrede fysiske rammer

Herning
Kommune